

Obdivuhodné gesto, nebo dobrý román?

Ondřej Nezbeda (ed.) — Klára Fleyberková — Kryštof Eder — Petr Fischer — Josef Chuchma

***Bílá Voda* Kateřiny Tučkové je příběhem několikerého útlaku. V základní vrstvě jde o brutální likvidaci ženských řeholních řádů komunisty. V těch dalších ale také o útlak žen uvnitř katolické církve, která jim bránila v přístupu ke svěcení a větší účasti na náboženském životě i v tu nejtěžší historickou chvíli. A brání jim v tom dosud, což je jistě důležité společenské téma. Jak se ale autorce podařilo zpracovat jej literárně?**

Na úvod taková hra — před pár týdny se rozdaly ceny Magnesia Litera. Zařadili byste román *Bílá Voda* Kateřiny Tučkové do nominací?

KE: Nezařadil, ačkoli by to bylo zajímavé zakrytí příkopu, přes který se mainstreamová díla do literárních cen moc nepouštějí.

KF: Nezařadila, protože bych i v mainstreamové literatuře našla knihy, které lépe drží pohromadě.

PF: Já strašně nemám rád rozdělování na mainstream a jiné druhy literatury. Buď mě ta kniha osloví, nebo ne. Takže aby tu bylo nějaké napětí, určitě bych ji do nominací vybral. Rozhodně do těch letošních.

JCH: Souhlasím s Petrem Fischerem, že kdybych měl *Bílou Vodu* přirovnat k některým letos nominovaným titulům, tak vzdor všem výhradám, které tu jistě padnou, bych tam tu knihu zařadil.

Za kterou konkrétní nominovanou knihu byste ji například vyměnil, Josefe?

JCH: Třeba za povídkovou knihu Ireny Douskové. A román Kateřiny Rudčenkové.

Položil jsem tu otázku i proto, že kritika Kateřinu Tučkovou k mainstreamu často řadí. A také z toho důvodu, že si s těmi takzvaně mainstreamovými tituly nevíme rady. Jak se k té knize stavět, z jakých pozic ji hodnotit?

KE: Já bych navázal na Petra Fischera — pro mě také není důležité, jestli je kniha mainstreamová, nebo ne. Navíc Kateřina Tučková se při srovnání s jinými mainstreamovými autory ukazuje jako přece jenom v lecčem odlišný autorský typ. Už třeba jen rozsahem svých titulů. Bral bych tedy tu knihu jako takovou a bavil se o tom, jak je udělaná. A pak se třeba můžeme dostat i ke srovnání s jinými autorkami — třeba Alenu Mornštajnovou nebo Petru Dvořákovou. Kateřina Tučková jako autorka o dost převyšuje. Stotisícový náklad tu má možná ještě Patrik Hartl, ale to je úplně jiná kategorie.

Kateřina Tučková mě překvapila rozsahem, ale jinak v podstatě ničím

Kryštof Eder
kritik a nakladatelský redaktor

JCH: Myslím, že bychom se v následujících minutách měli pojmu mainstream vyvarovat. Říká někdo o knize Pavla Klusáka *Gott. Československý příběh*, která se stala v Magnesii Liteře Knihou roku, že je to mainstream? Přitom *Bílá Voda* Kateřiny Tučkové je mnohem náročnější na četbu, vstřebání, dokonce i rozhled a vhled do moderních československých dějin. Poprvé slyším, že *Bílá Voda* vychází ve statisícovém nákladu. To bude muset být sakra velké PR, protože koho v této sekularizované zemi zajímají řeholnické řády?

PF: Mě zase zaráží, že se k té knize dostáváme takovou oklikou, snažíme se ji umístit na trhu, vymezit ji žánrově. Jako bychom se báli skočit do ní rovnou. Možná je to tím, že ať už si myslíme o psaní Kateřiny Tučkové cokoli, máme úctu k tomu, že její knihy oslovují tolik čtenářů. Nebo se i bojíme svého čtenářského zážitku, možná se před sebou trochu stydíme. Takže já to prolomím...

JCH: Já se tady názorově klidně „svléknu“.

KF: Naopak se všichni těšíme, až se do té knihy skutečně pustíme.

PF: Takže — já jsem po vydání *Žitkovských bohyní* do toho kraje jel a několik dní jsem tam pobyl. Upřímně — knihu jsem nedočel, ale teprve tam jsem pochopil, jak Kateřina Tučková s tím místem, mýtem a lidmi pracuje. Ona se snaží proniknout do toho genia loci ve všech časových, dějinných, výkladových i osobnostních vrstvách a v tom je její práce úplně jiná než práce mainstreamových spisovatelů. A v *Bílé Vodě* je to ještě explicitnější než v předchozích knihách. Je to úplně jiný druh literatury, skoro až na pomezí románu a výkladové publicistiky. Proto možná používáme slova jako mainstream, čímž se snažíme říct, že se tam míchají roviny, které se běžně nemíchají. Ale tohoto základního gesta si cením nejvíc — jak si autorka to místo a děje přivlastňuje a jak proniká do různých vrstev dějin a prožívání, které je s tím spojené. A klidně se pak můžeme bavit o strukturaci, jaký to má rytmus, když mezi těmi různými polohami a perspektivami přepíná. V této mnohovrstevnatosti je ale *Bílá Voda* její nejlepší kniha.

KF: Když se naposledy otru o slovo mainstream, tak bych ho v souvislosti s Kateřinou Tučkovou použila proto, že její kniha jde po srsti. Nenechává mi prostor si něco domýšlet nebo nad něčím tápat. Vždycky když si myslím, že to bude nějak takhle, velmi záhy zjistím, že ano, že jsem se nemýlila, a ještě několikrát to dostanu potvrzeno a shrnuto. Zkrátka se vzápětí dozvím, co jsem si měla myslet. Nedává mi prostor pro vlastní interpretaci, pro vlastní hledání.

Dobře, odložme mainstream.

Překvapila vás Kateřina Tučková? *Bílou Vodu* vydala deset let po vydání svého posledního románu. S čím jste do té knihy vstupovali?

KE: Mě překvapila rozsahem, ale jinak v podstatě ničím. Najdeme tam téměř stejné postupy jako u *Žitkovských bohyní*, o čemž už jsem psal v kritice. Tady jen doplním, že než jsem tu knihu otevřel, přečetl jsem si několik rozhovorů s autorkou, ze kterých

jsem si vyvodil, jak ten román asi bude vypadat, a pak si to jen potvrdil. Takže to byla taková potvrzující četba, na mě dost dlouhá.

PF: Mě překvapilo, že to dokáže ve všech těch osobních, časových i žánrových rovinách udržet. Prvních sto stránek jsem si říkal, že tu mnohost nepůjde propojit, že to nebude držet pohromadě. A pak jsem byl najednou o sto stránek dál a všechno do sebe zapadlo, získával jsem pocit tvaru, který se dál a dál opracovává. A pak mě Kateřina Tučková překvapila tím tématem. Připomněla mi, že podzemní církev tvořila spousta žen, jejichž osudy a zkušenosti jsou komplikovaně jinou, biologickou zkušeností, než je ta mužská. Cení si na té knize, že vrací do společenské diskuse tuto vrstvu, na kterou se zapomíná nejen ve společnosti, ale i v církvi.

KF: Můj čtenářský zážitek byl naprosto jiný. Samozřejmě respektuju autorskou svobodu zvolit si tak rozlehlou plochu, ale zároveň se nebojím respektovat čtenářskou svobodu a říct, že by mi vůbec nevadilo, kdyby ta kniha byla o třetinu kratší, a dokonce bych i věděla, kde bych si to pro sebe zkrátala. Zatímco vám se to, Petře, postupně složilo k sobě, pro mě byl rytmus jednotlivých perspektiv tak roztržitý, že jsem se na něj nedokázala naladit. Musela jsem neustále přepínat, což mi nedávalo možnost se s některou z těch postav ztotožnit. Je to dané i tím, že jsou všechny vrstvy psané velmi podobným jazykem. Lena, jejíž příběh propojuje všechny roviny perspektivou z roku 2007, mluví obdobně jako řádová sestra Tobie ve svém deníku z padesátých let. A nijak výrazně se od nich neliší ani úřední záznamy StB. O jedinou výjimku se Kateřina Tučková pokusila v pasáži vyprávěné perspektivou Jana, člověka, který se v tu chvíli ocitne ve vězení, protože kradl, je závislý na drogách — tam přepnula do hovorového jazyka. Kdyby se ho pokusila použít ve více perspektivách a důsledněji, působily by jednotlivé polohy autentičtěji. Mně se zkrátka nepodařilo tomu textu uvěřit.

Rytmus jednotlivých perspektiv je tak roztržitý, že jsem se na něj nedokázala naladit

Klára Fleyberková
slovesná dramaturgyně
stanice Vltava

Josefe, myslíte, že se autorce podařilo zachytit mnohost té perspektivy, nebo se chytila do pastí, kdy ten text kvůli mnoha časovým rovinám a osobním perspektivám ztrácí plynulost a brání čtenáři se na knihu napojit?

JCH: Když se podělím o svůj čtenářský zážitek, snad odpovím na tu otázku nepřímou. Já jsem se během četby ptal na tohle: Potřebuju tam současný příběh Leny? A vlastně všechny ty parafráze dobových dokumentů? Nakolik potřebuju tuhle stylizaci? Dohledával jsem si jednotlivé reálie a říkal si: Hm, to je zajímavější, než je to v knize podané. V tom románu si nejsou formálně podobné jen postavy, jak o tom mluvila Klára, ale i dokumenty, které jsou vysmahnuty podle jednoho mustru. Ve všech dokumentech se používá téměř týž korektní jazyk, týž způsob psaní jmen — nejprve příjmení, pak křestní jméno —, všechny mají jednotnou štábní kulturu. Takže když to řeknu jednoduše, mně vadil způsob takovéto fabulace. Nebo ještě jinak: na mě je v té knize fabulace

příliš. A ještě jedna podstatná věc, která souvisí s tím přebytkem fabulace — řeholní řád, o který v *Bílé Vodě* jde, je taky vymyšlený. Podobně je to třeba i s démonickou rodinou kolaboranta — velký otec kolaborant, který se stane arcibiskupem, má syny, kteří rozšiřují kolaborantské zlo do barvotiskového obrázku. Úmyslně to zde vyhrocuju, ale v tomhle je podle mě ta potíž.

KF: I já jsem měla pocit, že jsou ty zápletky občas směšné. Autorka se pokusila dostat do té knihy strašně moc témat. I proto jsou načrtnuta velmi schematicky. Někdo tam má drogovou minulost, někdo měl sex s farářem, někdo se pokusil o sebevraždu, jsou tam ženy, které potratily, jsou tam ženy, které nemohly otěhotnět nebo naopak o dítě přišly... Kolem hlavního děje se toho vrší tolik, až sílí nepravděpodobnost, že se všechno tohle mohlo udát na jedné hromadě. Nemůžu spoilovat, ale graduje to ve chvíli, kdy se tam vyjeví příbuzenský vztah dvou postav. V ten moment jsem si říkala, že je to už opravdu směšné a že to nepotřebuju. A je to škoda — práce je za tou knihou obrovská, ale to podstatné je zbytečně zanesené těmito vrstvami.

JCH: Rád bych dodal ještě jednu věc. Věřte nebo nevěřte, já jsem na základě knihy o žitkovských bohyních do toho kraje také jel, tu knihu jsem — na rozdíl od kolegy Fischera — dočetl, dokonce jsem pořídil na jednom z tamních míst fotografii z místa doličného a poslal ji autorce. A musím říct, že *Žitkovské bohyně* mě jako kniha sice oslovily víc, ale do *Bílé Vody* se také chystám...

PF: ...treba se ty preference ještě můžou změnit.

JCH: Myslím, že se nezmění. Zdá se mi, že toho Kateřina Tučková na *Bílou Vodu* jako místo naložila až příliš. *Žitkovské bohyně* se totiž odehrávaly v otevřené krajině, v kopcích, už proto, že Žitková je rozlehlá obec. Z nové knihy mám pocit, jako by autorka vzala nějaký mimořádně výkonný kompresor a všechno

to dějinné natlačila do jednoho nevelkého místa včetně toho, že nad Bílou Vodou přemístila kopec Mariahilf, který se nachází o padesát kilometrů dál.

Snad se nebudeme pohybovat ode zdi ke zdi, ale na začátku jste dva z vás řekli, že byste *Bílou Vodou* nominovali na Magnesii Literu. Ted' jste však zmínili poměrně zásadní výhrady. Obráťme to: Za co konkrétně byste tu knihu nominovali?

PF: Já bych se opakoval — za to převlastňování genia loci a způsob, jakým to dělá. On tu Josef mluvil o tom, že vlastně nepotřebuje, aby autorka dobové dokumenty předčítala. Možná by bylo lepší vydat o tom studii, nějakou publicistickou práci. Kateřina Tučková to ale dělá záměrně takhle, protože to je jediný způsob, kterým to umí literárně uchopit. A jak je vidět, oslovuje to docela dost lidí možná právě proto, že je pro ně publicistika příliš suchá, je tam bariéra. Tady aspoň nějaké náznaky ztotožnění s postavami jsou, i když je to pro některé kritiky řemeslně nezajímavé nebo autorka fabuluje příliš nebo nevím, co všechno tady padalo. Tohle je prostě určitý způsob, jak vyjít ze sebe. A nevyčítal bych jí ani to, že opakuje autorské postupy. Michel Houellebecq píše taky pořád stejně — jen *Možnosti ostrova* se liší, jinak je to pořád stejný půdorys.

JCH: Nic z toho, co jsem vytýkal Kateřině Tučkové před chvílí, neberu zpátky. Ale současně na jejím románu oceňuju — marná věc — to autorské gesto. Při minulé debatě jsem říkal, že nemám rád autory, kteří píšou co rok knihu. A Kateřina Tučková na něčem deset let pracuje, k výsledku můžu mít x výhrad, ale když to srovnám s nějakými sezonními prózičkami z pražské Letné, tak to tedy zase klobouk dolů před Kateřinou Tučkovou. Na jejím literárním masivu mi vadí spousta věcí, ale víte co? Je to kniha, kterou si budu pamatovat.

PF: Já si zase budu pamatovat „sezonní prózičku z pražské Letné“. To je jako kategorie lepší než literární mainstream.

Tohoto základního gesta si cením nejvíc — jak si autorka místo a děje přivlastňuje a jak proniká do různých vrstev dějin a prožívání, které je s tím spojené

Petr Fischer
literární kritik, scenárista, filosof

A co byste na ní ocenili vy, Kryštofe a Kláro, přestože byste ji nenominovali?

KF: Taky si ji budu pamatovat, ale nevnímám to automaticky jako kvalitu. Pamatuju si třeba *Výhnání Gerty Schnirch* a vzpomínám si, že bych celou poslední třetinu škrtila. V *Bílé Vodě* bych škrtila podobně, jen průběžně. To, že si knihu pamatuju, se totiž taky často stává proto, že ji velmi snadno chápu, snadno se mi ukládá do paměti. Souhlasím s tím, co tu říkali Josef Chuchma a Petr Fischer — je to obdivuhodná masa informací, přináší zásadní téma a je perfektní, že ho někdo zvedl i tímhle způsobem, protože je přístupnější, takže se dostane k širokému publiku. Přesto bych tu knihu na Literu

nenominovala, protože ty zmíněné argumenty jsou mimoliterární. Víc mě zajímá, co se mnou kniha dělala, jak ke mně promlouvala a jak jsem ji vnímala čistě čtenářsky jako umělecké dílo. A jako takové ve mně román *Bílá Voda* stopu nezanechal.

KE: Já oceňuju, že Tučková si umí najít neotřelé téma, které je pro ni intimní a naléhavé a opravdu se s ním nějak snaží vypořádávat. Když už tady padly „prózičky z Letné“, tak do těch autoři investují jen čas za počítačem. Ale tady vidím hledání, neuvěřitelnou autorskou energii a zápal, který je i v české próze nenapodobitelný. Ovšem když už tu byl vzpomenu Houellebecq a opakování vyprávěcích schémat — mně by opakování nevadilo, ale to bych z románu Kateřiny Tučkové musel mít pocit, že jde se mnou do střev tématu, že mě k něčemu provokuje, jako to dělá Houellebecq. Takhle jsem měl po dvou stech stranách jasno v tom, co chce říct, a pak už jsem o tu masu spíš narážel. Podle mě zkratka Kateřina Tučková není dobrá vypravěčka.

Nejsou ta pozitiva, která jste tu zmínili, Petře a Josefe, často mimoliterární? Uchopení genia loci, závažnost tématu...

PF: ...ale ta se přece musí uchopit v psaní. Navíc já rozhovory s autory nečtu, nesnáším to, protože mi vždycky podstrčí nějaká vodítka a vysypou mi věci, které o jejich intimním vztahu k psaní vůbec nepotřebuju vědět. Mně to všechno řekla ta kniha, to literární gesto, schopnost vypsát tu událost. Mimochodem, my jsme se vlastně ještě neshodli, co je hlavním tématem. Pro mě je to pokus vypsát různé způsoby pokusů lidí, jak se ve světě, v různých dějinách a vrstvách, které souvisejí s jedním místem, ukotvit. A to je fakt docela výkon. A můžu si myslet, že Kateřina Tučková neumí vyprávět nebo fabulovat, že jsou v tom nějaké řemeslné nedostatky, určitě se to dá udělat líp. Ale ta základní věc — zachytit ty lidi v situacích, kdy ztrácejí jistotu, půdu pod nohama, a oni ji dál hledají různými způsoby, ať už žijí v padesátých letech, nebo

v současnosti —, to je na českou literaturu opravdu výjimečné.

Ale podařilo se jí to téma věrohodně uchopit, když ty zápletky a jednotlivé perspektivy působí až směšně, jak tu padalo? Kdy jazyk postav ani fabulace dobových dokumentů nepůsobí autenticky?

PF: Mě třeba tohle zarazí. Podle čeho tak soudíte? Kdo z nás si dokáže představit postavu, jako je ministr Josef Plojhar? Pro mě nějakým způsobem ožívá, možná až příliš schematicky, ale pořád jako poměrně živá figura, hlavně v dopisech duchovního, který s ním byl v Dachau. A tohle všechno jsou věci, které nejsou tak samozřejmé. My to máme možná načtené z učebnic a někdo si možná vybaví jeho fotku, ale už si vůbec nedokáže představit situace, konflikty a dilemata, které zažíval i on. Samozřejmě by se to dalo rozehrát víc a souhlasím, že Kateřina Tučková honí moc zajíců najednou. Ale dělá to proto, že to chce mít mnohvrstevnaté. Asi by to mohlo být sevřenější a tak, ale tahle úporná snaha to vyčerpat, představit ty lidi a konflikty o kotvu v životě, je tam velmi silná.

KF: A já bych právě proto potřebovala, aby ten jazyk byl barvitější, aby se mi z těch skic stala skutečná postava. Aby Plojhar byl jiný a mluvil jinak, než mluví Jan. Jenže takhle mi neobživly.

PF: Musím taky někdy souhlasit, takže v tomhle souhlasím.

Když není autentický, věrohodný jazyk postav, může pak působit věrohodně i sama próza? Nezpochybňuje to uměleckou výpověď, o kterou se Kateřina Tučková snaží?

JCH: Ale to je právě svědectví svého druhu. Tady padlo jméno Plojhar, jenže on se ve skutečnosti jmenoval jinak než v té knize. My furt balancujeme mezi tím, že to je román, a tím, že podává nějaké svědectví. Ale čeho je to svědectví? Pro mě je to kniha „boj“, a je to čestný boj. Možná čestně prohraný boj, ale cítím z toho, že Kateřina Tučková jako autorka má něco z umanutosti těch postav.

Na tom literárním masivu mi vadí spousta věcí, ale víte co? Je to kniha, kterou si budu pamatovat

Josef Chuchma
literární kritik, editor webu ČT art

A nemyslím to v pejorativním smyslu. Je spíš vytrvalá, posedlá. A teď se s tím pereme. Mám chvíle, kdy její knihu nemůžu vystát, a mám chvíli, kdy při vědomí všech těch nedostatků její prózu obdivuju.

KF: A já bych chtěla mít takovou emoci k některé z těch postav. A pak bych byla o dost spokojenější. Ne náhodou se tu asi zatím nebavíme o hlavní postavě Leny. Protože co se o ní dá říct? Josef trochu naznačil, že by její příběh ani nepotřeboval. A je to pravda, já taky ne. I když se později objeví další vrstvy jejího příběhu, ze kterých může něco vyplynout, mě vlastně nezajímá.

Přítomná ženská otázka

JCH: A já si teď uzmů moderátorskou roli a každému z vás položím takovou otázku: Na kterou tu rovnu, perspektivu toho románu jste se nejvíc těšili?

PF: Mě nejvíc bavilo prolínání těch perspektiv a rovin, což mám rád na literatuře obecně. Zpočátku jsem si říkal, že ten příběh mohl být

oddělený a soubor těch dobových dokumentů umístit někde vzadu v poznámkovém aparátu, ale právě v tom propojení je podle mě největší síla. I když můžeme mít pochybnosti o tom, jak je to udělané. Souhlasím, že ten jazyk to zplošťuje a vytváří falešný dojem.

KE: Já jsem se asi nejvíc těšil na linii ze současnosti, protože jsem vytušil, že to má být svorník všech příběhů. Problém nastal ve chvíli, kdy jsem zjistil, že ta rovina není dost promyšlená a propracovaná na to, aby to utáhla.

KF: Odpovím v duchu toho, co tu říkám celou dobu. Mě v jisté fázi začala zajímat postava Jana. Měla jsem pocit, že se Kateřina Tučková skrze něj pokusila vykročit z toho formálního uspořádání k hovorovému jazyku. Vytušila jsem proto, že se s tou postavou něco bude dít, že vybočuje, a začala mě zajímat. Očekávání mě ale vcelku brzy opustilo, když jsem zjistila, že to byl jen nástroj ke znázornění jejího vnitřního obratu. Ten nástroj byl navíc jednou použitý, hned se od něj upustilo a Jan se zařadil ke zbytku postav. Před koncem knihy jsem doufala, že to udrží současná linie Leny, ale na posledních stránkách jsem vždycky byla našťavaná, že do ní vstupuje něco dalšího a oddaluje mě od toho. A nakonec jsem zjistila, že mě navíc ty vsuvky neoddlaly od ničeho zásadního.

A dohraju to tedy i já — pro mě byla nejzajímavější perspektiva sestry Tobie, která kvůli svému zranění ve fabrice skončila v administrativní části kláštera, takže se skrze její příběh dalo přirozeně nahlédnout i do byrokratického souboje řádových sester s komunisty. V tomhle na mě postava Leny, která tam přichází odkrývat minulost zvenčí, působí uměle. Možná se ale tím, jak pro každého z nás promlouvá jiná perspektiva, potvrzuje úspěch Kateřiny Tučkové, která chtěla napsat ten příběh z více perspektiv. Každý z nás si vybral nějakou.

JCH: To je tedy pravda, protože já jsem si ještě neodpověděl na svou otázku. U Leny jsem si říkal, že je to postava,

jejíž minulost se tak spisovatelsky vzorně obnažuje, ale vlastně mě nijak nezasáhla. Těšil jsem se ale na to prolínání — ovšem ne všech perspektiv, nýbrž čistě těch dokumentů. Když tam byl e-mail, dopis, záznam z jednání, výslechu StB. A nejzajímavější byly ty románové dokumenty, které mě přiměly hledat ty skutečné. Já jsem si třeba až při četbě toho románu uvědomil, jak jsem vytěsnil, co je Pacem in terris a co byla podzemní církev. A s tím souvisí jedno důležité téma, které tou knihou prochází, a to je ženské téma, kterého jsme se tu ještě vůbec nedotkli. To je skutečným autorčiným hnacím motorem a drží a obstojí až do konce, kdy vrcholí velmi zajímavým momentem — když sestry zjistí, kde jsou limity náhledu Jana Pavla II. na ženské svěcení. Mimochodem ta kniha končí v roce 2007, teď se píše rok 2022, a to téma je na stole pořád. Kniha Kateřiny Tučkové skrze minulost promlouvá

k dnešku mnohem naléhavěji než třeba kniha Vratislava Maňáka, kterou jsme tu probírali minule.

I Kateřina Tučková v jednom z rozhovorů říkala, že by ráda, aby ta kniha způsobila když ne společenskou změnu, tak aspoň debatu o větší účasti a emancipaci žen v katolické církvi. Je dnes něčeho takového literatura mocna?

KE: Zmiňuju to i v té kritice, že pokud je toho nějaká literatura mocna, tak literatura Kateřiny Tučkové.

PF: Pochybuju, že by společnost nějakým vnějším tlakem ovlivňovala procesy v katolické církvi, na to je ta instituce příliš stará a konzervativní. Ale samozřejmě ta otázka, zda muži mají nějaký preferovaný přístup k tajemství života a překročení do metafyzické roviny než ženy, je podstatná. Není to náhodou naopak? Můžeme o tom vést veřejnou debatu, hádat se

o tom v televizi, ale v tomhle smyslu je konzervatismus v katolické církvi vůbec nejsilnější. Pouta budou povolovat jinde, třeba v otázce celibátu, ale ne ženského svěcení. Toho se asi nedožiju.

KE: V to asi nevěří ani Kateřina Tučková. Jen chtěla, aby ta otázka byla díky jejímu románu přítomná.

KF: A já myslím, že je možné nahlížet feminismus té knihy daleko šířeji než jen v rámci otázky katolické církve a jejího vztahu k ženám. *Bílá Voda* je velmi feministická přesně v tom, co popisoval Petr Fischer — jsou to hrdinky s otevřeným náhledem, vášní pro udržení svého řádu a své víry při životě, udržení při životě všeho okolo sebe. Jsou to silné ženy, které překonaly neskutečné věci.

JCH: *Bílá Voda* může zapříčinit, že si ten problém uvědomíme. A to je dost. ●

H₇O — vzorec pro literaturu

zprávy
recenze
portréty
komentáře
ukázky

host 7 dní online

www.h7o.cz

